

Ingrid Lidman
08-700 07 05Kammarrätten i Stockholm
kammarrattenistockholm@dom.seKAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM
Rotel 024INKOM: 2021-06-29
MÅLNR: 3269-21
AKTBIL: 4

Yttrande i mål nr 3269-21, Sävehof IK ./ Kammarkollegiet

Kammarkollegiets ställningstagande

Kammarkollegiet avstyrker bifall till överklagandet.

Bakgrund

Kammarkollegiet beslutade den 17 december 2020 att Sävehof IK ska ordna med resegaranti enligt resegarantilagen (2018:1218) med 50 000 kr som ska gälla tills vidare och tidsbegränsade resegarantier om totalt 10 950 000 kr för perioden den 1 april 2021 t.o.m. den 15 juli 2021. Beslutet överklagades och Förvaltningsrätten i Stockholm avslog överklagandet i dom den 12 april 2021. Sävehof IK informerade Kammarkollegiet den 26 april 2021 att 2021 års Partille Cup ställts in.

Överklagandet

Sävehof IK (nedan föreningen) har i huvudsak anfört att föreningen inte är skyldig att ordna med resegaranti. Kammarkollegiets beslut står i strid med lagstiftarens intention att undvika negativa konsekvenser för föreningslivets organisering. Kammarkollegiets och förvaltningsrättens tolkning kommer få långtgående konsekvenser för bl.a. ungdomsidrotten. Det är inte proportionerligt att ideella föreningar blir skyldiga att ordna resegaranti i samma utsträckning som övriga aktörer. Deltagande i Partille Cup (nedan turneringen) är inte en turisttjänst, utan snarare att betrakta som en hälsotjänst. Med tillämpning av legalitetsprincipens krav på precision och i avsaknad av en tydlig definition är det rimligt att regleringen ska tolkas inskränkande eftersom det råder betydande osäkerhet om vad begreppet turisttjänst egentligen innefattar. Kammarkollegiets synsätt om att det ligger närmare till hands att utgå från att ungdomarna deltar eftersom det innebär en form av nöje och rekreation är felaktigt och räcker inte heller för att det ska anses vara visat eller utrett att det är fråga om en turisttjänst i lagens mening. Även om det skulle vara så som förvaltningsrätten felaktigt antar om att det erbjuds olika kringevenemang för deltagarna, förtar inte det turneringens huvudsyfte. Eftersom turneringen inte omfattar två typer av resetjänster utgör den inte en paketresa. Turneringen anordnas utan vinstsyfte, tillfälligt och för en avgränsad grupp resenärer och faller därmed under lagens undantag. Eventuellt överskott från turneringen möjliggörs av ideellt arbete och används för att bedriva ideell

verksamhet. Varken turneringen eller föreningen har ytterst ett vinstsyfte för anordnandet av turneringen. Skatterättsligt är föreningen en allmännyttig ideell förening. Turneringen riktas inte till allmänheten eftersom endast personer som är födda år 2000 eller senare och är spelare i ett klubb-, skol-, lands- eller distriktslag kan delta i turneringen, samt ha med sig ett begränsat antal tränare och lagledare. Alla anmälda handbollslag måste ha speltillstånd. Det finns typiskt sett en skyldighet för själva laget att registrera spelare, tränare och lagledare vid det relevanta nationella handbollsförbundet. Det kan förutsättas att de flesta lag endast låter lagmedlemmar delta i turneringen som har deltagit på träningar och matcher, varit medlem i klubben en viss period eller på annat sätt kvalificerar sig för deltagande i turneringen. Föreningen har således ställt upp kriterier som gör att allmänheten inte kan delta och det finns en strukturerad avgränsning på vilka som får delta, till skillnad från seglarlägret i HFD 2015 ref 2 som erbjöds till "vem som helst" och alla som ville kunde bli medlemmar.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 4 § resegarantilagen är den som är arrangör av en paketresa skyldig att se till att paketresan omfattas av en godkänd resegaranti. Av 1 § samma lag framgår att lagen innehåller bestämmelser om resegaranti för paketresor som omfattas av paketreselagen (2018:1217).

I 1 kap. 5 § paketreselagen definieras en arrangör som en näringsidkare som sätter ihop och som själv eller genom en återförsäljare säljer eller erbjuder paketresor till försäljning. En näringsidkare är enligt samma bestämmelse en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten.

Enligt 1 kap. 1 § första stycket paketreselagen gäller lagen för paketresor som näringsidkare säljer eller erbjuder till försäljning. Av paragrafens andra stycke 2 framgår att lagen inte gäller för paketresor som anordnas utan vinstsyfte, tillfälligt och för en avgränsad grupp resenärer.

Enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 samma lag består en paketresa av en kombination av minst två olika typer av resetjänster som avser samma resa, om tjänsterna sätts ihop av en näringsidkare innan ett avtal om samtliga resetjänster ingås.

Av 1 kap. 2 § paketreselagen framgår att det med resetjänst avses:

1. passagerartransport,
2. inkvartering som inte utgör en integrerad del av en passagerartransport och som inte är för bostadsändamål,
3. uthyrning av en bil eller av en motorcykel som kräver körkort med behörigheten A, och
4. en turisttjänst som inte utgör en integrerad del av en resetjänst som avses i 1-3.

Av 1 kap. 3 § andra stycket samma lag framgår att om arrangemanget består av två olika resetjänster varav den ena är en turisttjänst måste turisttjänsten utgöra en

betydande del av värdet på eller på något annat sätt ett väsentligt inslag i kombinationen, och resetjänsterna väljas innan fullgörandet av resetjänsten som avses i 1-3 har inletts, för att det ska vara en paketresa.

Kammarkollegiets inställning

Kammarkollegiet anser att de i målet aktuella arrangemang som föreningen tillhandahåller utgör paketresor som består av resetjänsterna inkvartering och turisttjänst i form av deltagande i turneringen.

Att arrangemangen omfattar inkvartering är ostridigt. Det har inte heller gjorts gällande att inkvarteringen är till för bostadsändamål. Frågan är då om deltagande i turneringen utgör en turisttjänst och om föreningen i så fall såsom arrangör av paketresor är skyldig att ordna med resegaranti enligt resegarantilagen.

Turisttjänst och paketresa

Begreppet turisttjänst definieras varken i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 (härefter paketresedirektivet) eller i paketreselagen. Enligt förarbetena till lagen anges som exempel på turisttjänster inträden till konserter, idrottsevenemang eller evenemangsparker, utflykter, guidade turer, spabehandlingar, liftkort eller uthyrning av sportutrustning (prop. 2017/18:225 sid. 104).

Föreningen gör gällande att deltagande i turneringen utgör en hälsotjänst och därmed inte en turisttjänst. Enligt Kammarkollegiets mening är ett exempel på en hälsotjänst en resa där själva syftet med resan är medicinsk rehabilitering, som eventuellt subventionerats av staten. Att de ungdomar som, på sin fritid, väljer att delta i turneringen skulle göra så endast eller främst på grund av hälsoskäl framstår enligt kollegiets mening inte alls vara sannolikt. Istället delar Kammarkollegiet förvaltningsrättens uppfattning om att deltagandet i turneringen innehåller ett inte obetydligt inslag av nöje och rekreation bl.a. då deltagandet, utöver handbollstävlingar, erbjuder goda möjligheter för barn och ungdomar från olika delar av världen att under sin sommarledighet träffas och umgås med varandra, samt vara del av ett äventyr och få en starkt gemenskap med sina lagkamrater. Därmed bör deltagandet anses vara just en turisttjänst i lagens mening. Att förarbetena räknar upp bl.a. *inträde* till idrottsevenemang som turisttjänst innebär inte att *deltagande* i idrottsevenemang inte kan utgöra en turisttjänst, eftersom förarbetenas uppräkningslista inte är uttömmande utan endast exemplifierande. Vidare kan Kammarkollegiet i likhet med förvaltningsrätten konstatera att några av de uppräknade exemplen dessutom innehåller inslag av deltagande i sport- och hälsoaktiviteter. Även om Kammarrätten skulle anse att deltagandet innehåller ett visst hälsoinslag bör deltagandet ändå bedömas som en turisttjänst (jfr Högsta förvaltningsdomstolens resonemang i HFD 2015 ref 2).

Föreningen anför att förvaltningsrättens antagande om att deltagarna även erbjuds olika kringevenemang är grundlöst och att även om så vore fallet skulle det inte förtä att turneringens huvudsyfte är deltagande i ett idrottsevenemang. Kammarkollegiet delar härvid förvaltningsrättens syn, och kan samtidigt konstatera att detta

YTTRANDE

antagande även får stöd av föreningens marknadsföring av turneringen i form av ett veckoschema som inleds med meningen "På Partille Cup finns det många arrangemang – inte bara handbollsmatcher" och "Här startar ditt handbollsäventyr" (se bilaga 1). Detta ytterligare tydliga inslag av nöje och rekreation talar än mer för att deltagandet ska anses utgöra en turisttjänst.

Sammantaget anser Kammarkollegiet därmed att arrangemanget, utöver inkvartering, även innehåller en turisttjänst. Då turisttjänsten i form av deltagande i turneringen inte heller kan anses utgöra en integrerad del av inkvarteringen, är turisttjänsten ifråga en resetjänst enligt paketreselagens mening.

Eftersom deltagande i turneringen utgör den huvudsakliga anledningen till att föreningen erbjuder sina resenärer inkvartering får det anses visat att turisttjänsten utgör ett väsentligt inslag i kombinationen av resetjänsterna. Då turisttjänsten dessutom väljs innan fullgörandet av resetjänsten inkvartering har inletts, utgör arrangemanget därmed en paketresa i lagens mening.

Undantag från skyldigheten att ordna resegaranti

Föreningen har vidare hävdatt att deras arrangemang ska undantas från att ses som garantipliktiga på grund av att de anordnas utan vinstsyfte, tillfälligt och för en avgränsad grupp resenärer.

Ett syfte med paketresedirektivet och de i målet tillämpliga lagrummen är att ge resenärerna ett visst grundskydd. En restriktiv bedömning är därför påkallad vid prövningen av om ett visst arrangemang ska undantas från lagens tillämpningsområde (jfr bl.a. HFD 2015 ref 2). För att undantaget i 1 kap. 1 § andra stycket 2 ska vara tillämpligt krävs att samtliga angivna villkor är uppfyllda (prop. 2017/18:225, s. 103).

Vad gäller kriteriet angående vinstsyfte anser Kammarkollegiet att det rekvisitet inte är uppfyllt i det nu aktuella fallet. Enligt lagens förarbeten finns vid en sådan bedömning ofta anledning att jämföra resans inköpspris med vad resenärerna har fått betala för resan. Om en förening erbjuder sina medlemmar att åka på en resa mot en ersättning som motsvarar föreningens kostnader för anordnandet av resan, bör utgångspunkten vara att anordnandet skett utan vinstsyfte (se prop. 2017/28:225 s. 35). Det är ostridigt att resenärerna för nu aktuella arrangemang betalar både en anmälningsavgift och en deltagaravgift samt att det turneringen ger föreningen ett överskott. Vidare har föreningen själva i sitt yttrande till förvaltningsrätten benämnt arrangemangen som "kommersiell verksamhet", nödvändiga för att möjliggöra föreningens ideella syfte. I yttrandet till kammarrätten har visserligen detta justerats till "kommersiella inslag", men innebörden kvarstår. Det är inte avgörande huruvida överskottet/vinsten från försäljningen av arrangemangen används till aktiviteter som i sin tur saknar vinstsyfte. Det avgörande är istället att syftet med arrangemanget i dess helhet inte är att gå med vinst (jfr prop. 2017/18:225 s. 35). Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter menar Kammarkollegiet att de aktuella arrangemangen inte kan anses anordnas utan vinstsyfte. Vad som anförts bl.a. om att lagstiftaren infört särskilda skatteregler för allmännyttiga ideella föreningar föranleder ingen annan bedömning i denna del.

YTTRANDE

Vad gäller kriteriet om en avgränsad grupp resenärer anser kollegiet att inte heller detta rekvisit är uppfyllt i detta fall. Det framgår av lagens förarbeten att det krävs att någon form av strukturerad avgränsning sker för att undantaget ska kunna vara tillämpligt (se prop. 2017/18:225 s. 35). Föreningen har anfört att en begränsning sker bl.a. genom att endast personer födda år 2000 eller senare och är licenserade spelare i ett klubb-, skol-, lands- eller distriktslag får delta och att de endast får ha med sig ett "begränsat antal tränare och lagledare". Föreningen har vidare anfört att det "typiskt sett" finns en skyldighet för laget att registreras vid respektive nationella handbollsförbund, samt att det kan förutsättas att "de flesta lag" endast låter lagmedlemmar delta i turneringen som har deltagit i träningar och matcher, varit medlem i klubben en viss period eller "på annat sätt" kvalificerar sig för deltagande i turneringen. Kammarkollegiet anser inte att det anförda kan anses innebära att en sådan tydlig och strukturerad avgränsning skett som lagstiftaren åsyftat med undantaget. Detta särskilt utifrån att det inte endast är föreningens egna medlemmar som kan delta utan även ett mycket stort antal resenärer från ett flertal olika länder världen över, som i sin tur även får ha med sig både tränare och lagledare. Enbart det faktum att resenärerna, på olika sätt, är licenserade eller registrerade spelare i sina respektive länder eller att de alla är födda år 2000 eller senare, innebär inte att kollegiets bedömning gällande avgränsningens otydlighet ändras. Den typ av arrangemang som nu är aktuellt kan av samma skäl inte heller anses jämförbar med de typexempel som uppräknas i paketresedirektivet, det vill säga t.ex. en skola som anordnar en resa för sina elever eller en idrottsklubb som anordnar en resa för sina egna medlemmar (se paketresedirektivet skäl 19).

Även om Kammarkollegiet i sak instämmer i att kriteriet inte strikt ska tolkas som att det riktar sig endast till ett visst antal resenärer, måste ändå ett så pass stort antal resenärer som det handlar om i detta fall i vart fall tala för att det inte ska bedömas riktas till en avgränsad grupp. Vad föreningen har anfört om att turneringen skiljer sig från seglarlägret i HDF 2015 ref 2 eller att föreningen anser att den nya paketreselagen är "ännu tydligare angående undantagets tillämplighet på idrottsföreningar" med hänvisning till SOU 2016:56 s. 69 f (vari det gällande idrottsföreningar nämns att lagstiftaren i den tidigare paketreselagen avsett utesluta sådana föreningars resor för *sina egna* medlemmar) föranleder ingen annan bedömning i denna del. Vad gäller det av föreningen åberopade rättsfallet från Kammarrätten i Stockholm (dom av den 24 november 2015 i mål nr 5047-15) konstaterar kollegiet både att lagstiftningen har ändrats sedan den domen och att omständigheterna i det fallet skilde sig markant åt från nu aktuellt mål, både då de aktuella resorna endast och specifikt riktade sig till aktiva medlemmar i den svenska scoutkåren, det inte gick att följa med på resan om man inte var med och bidrog även i planerandet av resan och då det förelåg ett ömsesidigt ansvar för att verksamheten skulle gå ihop. Det var mot den bakgrunden som kammarrätten ansåg att förhållandena för den enskilde scouten (resenären) liknade verksamheten i en mindre förening eller skolklass, trots att antalet resenärer var mycket stort. Detta synsätt är inte applicerbart för nu aktuellt arrangemang, framför allt då det 1) inte riktar sig enbart mot föreningens egna medlemmar och 2) riktar sig mot handbollsspelande ungdomar inte bara i Sverige utan även globalt. Värt att nämna är även att kammarrätten i nämnda mål inte var enig kring utgången, då ordföranden menade

att undantagsbestämmelsen inte var tillämplig och i sin skiljaktiga mening framförde att den enskilde scouten inte kunde ses som något annat än en kund som var i behov av det skydd lagstiftningen ger, då paketreseverksamheten haft en mycket stor omfattning, krävt en stor organisation samt haft en kontinuitet under flera år.

Mot bakgrund av ovanstående samt med beaktande av den restriktiva bedömning som ska göras i dessa ärenden anser Kammarkollegiet att de aktuella arrangemangen inte kan bedömas utgöra undantag från garantipliktig verksamhet.

Lagstiftarens intentioner

Föreningen har härutöver anfört att det överklagade beslutet står i strid med lagstiftarens intention och att paketreselagens tillämpning bör utesluta paketresor som allmännyttiga ideella föreningar själva ordnar. Härvid kan Kammarkollegiet konstatera att varken paketresedirektivet, paketreselagen eller resegarantilagen ställer något krav på att den som bedriver en verksamhet ska göra detta med ett vinstsyfte eller i någon särskild associationsform, för att verksamheten ska vara garantipliktig. Den näringsidkare som är arrangör av en paketresa är skyldig att se till att paketresan omfattas av en resegaranti. Det uttrycks tydligt i paketreselagens förarbeten att det inte krävs att verksamheten drivs i vinstsyfte för att en person ska anses vara en näringsidkare (se prop. 2017/18:225 s. 44). Även i den tidigare lagstiftning som föreningen hänvisar till saknades begränsningar avseende associationsform eller krav på vinstintresse för att skyldighet att ställa säkerhet skulle föreligga (jfr bl.a. Kammarrätten i Stockholms konstaterande i dom av den 24 november 2015 i mål nr 5047-15). Om föreningen, såsom här är fallet, agerar inom ramen för sin verksamhet och erbjuder researrangemang till försäljning som uppfyller kriterierna för en paketresa är föreningen därmed att anse som arrangör i lagens mening och skyldig att se till att paketresan omfattas av resegaranti. Vad föreningen anfört om att det inte är proportionerligt att ideella föreningar blir skyldiga att ordna resegaranti i samma utsträckning som övriga aktörer påverkar inte detta.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser Kammarkollegiet att Sävahof IK arrangerar och säljer paketresor och att föreningen därmed såsom arrangör är skyldiga att ordna med resegaranti enligt resegarantilagen för anordnande av den i målet aktuella årliga turneringen. Kammarkollegiet avstyrker därför bifall till överklagandet.

Ingrid Lidman
Jurist

Bilagor

1. Utskrift gjord 2021-06-28 från webbsida för Partille Cup;
<https://partillecup.com/sv/veckoschema/>